

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 22. maja 1902.

Štev. 21.

Četrty shod slovanskih časnikarjev.

Slovanski časnikarji so si izbrali našo belo Ljubljano za svoj četrty časnikarski shod. Ljubljana je pokazala, da zna ceniti to čast, da spoznava veliki pomen dobro urejenega slovanskega časnikarstva, in je došlim gostom priredila uprav sijajen in prisrčno bratski sprejem. Tako se je ta shod lepo pridružil prejšnjim trem shodom slovanskih časnikarjev v Pragi, Krakovu in Dubrovniku. O shodu samem se moramo danes omejiti na sledeče kratko poročilo.

Slovesen sprejem došlih gostov je bil na binokšno soboto ob 1/2 6. uri zvečer na ljubljanskem južnem kolodvoru. Zbrala so se tam razna slovanska društva in mnogo odličnega občinstva, ki je burno pozdravljalo došle goste. Na dunajski cesti je bil postavljen velik slavolok, hiše so bile okrašene z narodnimi zastavami.

Zvečer je bil v „Národnem domu“ koncert slovečega češkega pevskega društva „Smetana“ iz Plzna. Dvorana je bila natlačena polna in vse se je čudilo prekrasnemu petju, kakoršno se čuje pač malokdaj. Po koncertu je bil komers, ki je združil došle goste — 150 slovanskih časnikarjev z ljubljanskimi rodoljubi, in pri katerem se je v primernih napitnicah slavil pomen shoda.

V nedeljo je bila sv. maša na Rožniku, ob 9. uri pa so se pričela v „Mestnem domu“ resna posvetovanja. Predsednikom shoda je bil izvoljen Slovak Dula. Župan Hribar je tu časnikarje pozdravil v imenu ljubljanskega mesta. Nato se je rešil spored in sklepano o predmetih, označenih po vspredu. — Popoludne bi si imeli gostje ogledovati mesto, a skrajno neugodno vreme je to zabrañilo. Zvečer jih je zopet združil banket v „Národnem domu“, ki je bil zelo živahen.

Binokšni pondeljek so pohiteli naši časnikarji na lepo Gorenjsko, da si tu ogledajo mnoge naravne krasote slovanske dežele. Žal pa, da je tudi ta dan nagajalo vreme. Zjutraj se je bilo sicer zjasnilo, a že opoludne zopet so gosti oblaki zakrivali razgled. Vrli Gorenjci so ob tej priliki pokazali svojo zavednost. Na vseh postajah so goste prisrčno pozdravljali, izvzemši samo Medvode in Lesce. Posebno prisrčen je bil sprejem na Javorniku, kjer so potniki izstopili, da se podajo skozi romantični Vintgar na Bled. I tu je bil spre-

jem zelo sijajen, žal pa, da je med tem bil začel naletavati dež. Na Bledu je bil popoludne skupen obed. — V torek so slovanski gostje obiskali Postojno, v sredo Trst.

Upamo, da bodo nesli domov najprijetnejše spomine na naše slovanske kraje in ljudstvo slovensko!

—rn—

Naših bogoslovcev slavnostna akademija.

Kakor zadnja leta, so nam tudi letos gg. slovenski bogoslovci celovski v posebni slavnostni akademiji podali dokaz svoje marljivosti in resnega strmljenja po večno-lepih, večno-resnih vzorih. Vspored akademiji je bil zelo srečno sestavljen in je zanimal udeležence do zadnjega. Prihitelo je na slavnost lepo število cenjenih gostov iz mesta in iz dežele, a lahko rečemo, da bi jih moglo biti še več! Marsikoga smo pogrešali, ki bi bil lahko prišel. Na čelu duhovščine smo videli preč. g. kancelarja J. Vidovic-a in preč. g. komendatorja V. Šumah-a. Bilo je navzočih tudi mnogo svetnih gospodov iz Celovca, od zunaj velec. g. notar A. Svetina iz Pliberka in lepo število naših rodoljubnih kmetov.

Slavnostno akademijo so otvorili gg. tamburaši z vedno mladim in krepkim Zajc-evim „U boj“. Nato je g. predsednik akademije Fr. Cukala z res prisrčnimi besedami pozdravil došle goste in kratko označil namen in pomen te slavnosti s starim koroškim „Bog vas sprejmi!“ Posebno še pozdravlja gg. bogoslovne profesorje in člane vodstva, oo. jezuvite-Nemce. Poudarja, kako hočejo slovanski bogoslovci delati na to, da ostane med njimi živ Slomškov duh.

Nato so se zelo točno in ob občni navdušeni pohvali izvrševale posamezne točke vspredu. Uprav krasno so svirali gg. tamburaši, osem gospodov pod vodstvom g. Ozvatič-a. Proti prejšnjim letom se je pokazal letos uprav lep napredek. Svirali so: Izvleček iz operete „Momci na brod“ od Zajca-Farkaša, Spindlerjev venček slov. narodnih pesmij, Ipavčev „Kdo je mar“ in razne koračnice. Udarjali so res točno, mojstersko, in mislimo, da bi delali čast tudi vsaki koncertni dvorani. Hvala jim!

Na vspredu sta bila dva govora. V prvem je razpravljaj č. g. sem. duhovnik S. Rotter: „Ali

je bogoslovje veda in sicer prosta veda.“ Duhovito in jasno je govornik dokazoval, kaj je bogoslovje, s čim se pečá in je temeljito zavračal trditve raznih nasprotnikov. Predavanje je kazalo o temeljitih študijah govornikovih in je bilo dokaz, da se gg. bogoslovci res temeljito bavijo s pravo vedo.

Zelo zanimiv je bil tudi drugi govor. G. Fr. Smodej je namreč v navdušenih, krepkih besedah pojasnoval, kako ničvredno je očitanje nasprotnikov, da smo Slovenci manjvredni (inferijorni) nego drugi národi. Dokazoval je to nadebudni g. govornik iz raznih panog znanstva, slovstva itd. ter kazal, da se Slovenci nikakor ne moremo bati ugovorov svojih národnih nasprotnikov, ki nam hočejo na vsak način manjšati kar je našega, samo da bi mogli povišati kar je njihovega. — Zaslužena burna pohvala je sledila obema govoroma. Govornikoma kličemo: „Le tako vstrajno in krepko naprej!“

Krepko odobraval se se tudi pevske točke. Pevski zbor (10 gospodov) je izvajal najprej Ferjančičev: „Oj slovenska zemljica“. Nato je sledil Pahorjev: „En starček je živel“, v katerem je izvajal bariton-solo g. Sadjak, a spremljal ga je na glasoviru g. Hercele. Dalje so peli zelo izvrstno národno „Dolenjska“ in Hajdrihev: „V tihi noči“. Tudi pevci pod vodstvom g. Jak. Rozmana so rešili svojo nalogo uprav izbornu. Lahko rečemo, da tako točnega in lepega petja čujemo redko na Koroškem.

V „sklepni besedah“ se je gosp. načelnik Cukala prisrčno zahvaljeval še enkrat vsem udeležencem, posebej še č. vodstvu in gg. profesorjem bogoslovja. Na tej slavnosti bil je zastopan staroslavni Korotan po raznih svojih stanovih, zato je tem pomenljivejša. Govornik in ž njim udeleženci zakličejo še gromovit „živijo“ papežu in cesarju, tamburaši pa zaključijo slavnost s cesarsko pesmijo.

Lepa slavnost nam je zopet dokazala, da znajo gg. slovanski bogoslovci po Horaciju družiti „utile dulci“. Hvala jim zato, in: vstrajno naprej!

—rn—

Moja šola.

VI.

Kakšen sad obrodijo naše ponemčevalne šole? V gorah imajo tudi sadje: lesnike, kislice, „kvoce“. Zadovoljni so, in še hvalijo se ž

vojni red, že so poveljniki dajali svoje ukaze, že je ataman pred vojsko zajahal in obstal.

V tem so se bili tudi Turki približali in že so mogle dobre oči vse razločevati v onej rdečej megli pod onimi jasnimi in srebrnimi zvezdami: turške turbane*) in zastave ter polumesec na zastavah; in ko so zagledali kozake, je hitro nastal strašen vik in krik, — in poleteli so Turki na lahkkih konjih na kozake, kakor kobilice na pisano cvetje. Pa tudi kozaki so izpodbodli konje in boj se je začel. Jeden bje in seka, ne da bi odjenjal, kakor zid: dokler ne pade, ali dokler ne očisti vse izpred sebe, ter drvi naprej; a drugi odleti kakor jastreb in naskoči iznova in poseka vse; nekateri so prodrli tudi že v sredino sovražnikovo, a nekateri konji skačejo tudi že brez jezdeca po stepi. Bijejo se in bijejo, a vedno z večjim ognjem, kot bi se bili živi vojniki v bitki pomnožili, ne pa zmanjšali.

Ves raztrgan prišel je brate moj iz vojske ter pripovedoval, kako se je bil v boju, kako so samo proti njemu letele vse svinčenko in vse puške streljale in vsi samokresi sprožali, ter ne more razumeti, po kakem čudežu je ostal živ in zdrav. Morda celo ta večerni kozaški boj ni bil tako strašen kot oni bratov. Ostalo je brez glave ljudij vsake vere, turške in kozaške; ugasnilo je starih in mladih življenj kakor svečic, lahko in naglo zatrtih. — — — Ostap pa bje in seče, da mu je že oslabela kozaška desnica in prišel je daleč od svojih. Naokoli sami turbani; in že so pod njim ubili tudi vranca, a Ostap še vedno bje in seka,

*) Turban je turško pokrivalo; bela ali barvana ruta ovita okoli glav.

skočivši na zemljo. Kakor krokarji udarili so Turki na-nj s puškami in sabljami. Kakor da se grah siplje iz vreče, tako se je na kozaka vsulo smrtno zrnje; kozaška sablja mu je postala tópa, ko je sekal. Že je zazvenela zadnjič in prelomila se je kot pregorela, a kozak ostal je sam z golimi rokami. Glej in pograbil so ga, glej, že je čvrsto opasan in zvezan, glej, vržejo ga na konja preko sedla, in odvedel ga je bradat Turčin po stepi. Vse mu je izginilo izpred očíj, ničesar ni več čul. V temno-rdečej megli, v luči srebrnih zvezd opazil je Ostap samo bradato lice z ostrimi in svetlimi očmi ter samo slišal, kako se hitri konj s kopitom dotika zemlje, drveč po stepi.

Dalje se Ostap ni ničesar več spominjal dobro in jasno, ampak samo kakor v snu, v spanju. Zdi se mu, kot da bi se bil konj ustavil, kot da so ga naenkrat odvezali in odpasali, ter da mu je izmučeno telo oblila ob enem zima in vročina; kakor da je v nekako ozkih ulicah, a pred njim stoji deklica, vsa pokrita z belim pregrinjalom; kakor da je nad njegovo glavo rumen turban in črna brada, in zelen turban, ali pa rdeč, in kakor da je okoli njega zopet vse pestro in v vseh barvah; ali je soparen dan, ali topla noč; li jasno solnce, ali svetle zvezde.

IV.

Ostap se je popolnoma zavedel še le v neki temni in tesni sobici na priprosti slamnjači. Okrog sebe ni videl božjega sveta in samo majhna svetilka je svetila v kotu. Kedar je luč bila vesela in jasna, vedel je Ostap, da je pri ljudeh dan, a kedar je bila luč tiha in mračna, vedel je, da se je noč spustila na zemljo. Dalje se je Ostap tako

PODLISTEK.

Sužnja.

(Malorusko spisal Marko Vovčok. Poslovenil G.) (Dalje.)

III.

Ves dan je vodil Ostap vojsko po zeleni stepi; trava se je valovala in ptičice so pevale. Ptičica zapoje enkrat, dvakrat glasno, ali kakor da bi se glas izgubljal v širokej ravnini; zažvrgoli tudi drugi glasič, pa se izgubi tudi ta in nebrojno se teh glasov sliši in izgublja. Prvi dan se kozaški vojski ni zgodilo nič hudega in miren je bil počitek v noči na stepi. Tudi drugi dan je vse tiho in mirno, in po tihej stepi so jezdili do večera.

Nastopi večer. Bilo je v pomladnem času in zarja je bila tako rdeča, da so vsi kozaki, mladi in stari, utrujeni po dolgem potu, bili v jasnem svitu kakor zvezde: mladi kakor pozna večernica; in zvezde, ki so posule čisto nebesno modrino, prikazale so se očem, kakor da so iz najčistejšega srebra. Vojska se je pripravljala na počitek, a v tem se začuje Ostapov glas in vse kozaške glave se vzdignejo, vsi kozaki umolknejo: „Gospoda junaki!“ spregovori Ostap: „Kaj pa je ono, kar se bliža od vzhoda kakor oblak?“

Vse oči se uprejo v ono stran. In resnično, kakor da bi se bilo tam pooblačilo.

„To so Turki, ataman!“*) reče star kozak in gre, da svojega konja pripelje s paše. A mladi so v trenutku na konjih; že se je vojska postavila v

*) Ataman je poveljnik cele kozaške čete.

njim. Za gorjance naj bo, ali pa bomo poljanci tudi zadovoljni s kislicami in „kvocami“? Za sadjem največ ljudi jeseni gleda, kedar je čas pobirati ali trgati ga. Takrat se znajde dosti prijateljev sladkega sadja. A kako malo jih ima skrb za drevesa, za trto! Lepo in dobro sadje ter grozdje skoraj vsi hvalimo, ljubimo, drobiž in kisline pa malo cenimo, zametujemo (vsaj kadar kupujemo in izbiramo); pustimo tudi staro, malovredno drevo, češ: kar rodi, pa rodi! Jaz sem zato, da nemškutarski šoli natančno ves drob preiščemo tako strogo, kakor se dela, kedar imajo prašiči kužno bolezen. Bolje brez šole; spoznali smo, da se iz te šole širi kuga za naš narod. Kuga je „črna smrt“. Pomislite, kako nevarna bolezen! Vsi zdravniki učijo, da se morajo kužne bolezni v kali zatreti. Prašiče ti takoj pokoljejo. Ako se je na trti pokazal strup, pa se trta ne ukonča, da se strupena kal ne zaduši in zamori, ti je brž čeli vinograd zastrupljen.

Učimo se iz tega, odstraniti nevarnost za naš narod! Mene bi veselilo, pokazati slovenskemu ljudstvu, kakšen sad bi morala donasati šola, kaj in kako se mora v ljudski šoli poučevati in kaj bi mi moral človek, ki je 6 ali 8 let v šolo hodil, vedeti in znati. Začel bi potem marsikdo še le pre-mišljevati, koliko je bila njegova šola prida. Zahtevali bi potem od naših šol več kot sedaj; ne moglo bi se jih tako hvaliti na najvišjem mestu kot sedaj; zanimanje bi se mnogim zbudilo za veliki namen šole, spoznavšim, da je namen šole omika in kaj je v resnici omika. Zdaj še le vemo, porečejo, zakaj je šola.

Profesor je večkrat rekel, še celo v višji gimnaziji enemu in drugemu: Pojte v ljudsko šolo nazaj, vam manjka prave podlage. Slišal sem in čital: Če spodaj, v začetku, pravega temelja manjka pri uku, gre zelo težko; če se v nižji gimnaziji stišči skozi, pa v višji obtiči. Če tudi nisem bil butec, trpel sem le ves čas. Šola bila mi je skozi muka; še-le v duhovskem semenišču sem se od-dahnul. „Ist der Knopf noch nicht aufgegangen?“ (Ali popek ni še pogнал, razcvetel?) se je večkrat šalil profesor z menoj. Vrtnar, kmet že spomladi, v času cvetja, prerokuje, kako bo jeseni s sadjem. Spomladi že kaže brst dobro ali slabo. Ako solnca ni, je gotovo slabo. Ljubo solnce umu in srcu nežnega otroka v ljudski šoli je materinščina. Še sedaj me mraz strese, ko se zmislím, kako mrzlo je bilo za-me (in mnoge druge) v ljudski šoli, ker ni bilo célo spomlad nič ljubega solnca! Poskušal sem kot mož še popraviti zamudo, t. j. kar je pregrešila nad menoj ljudska šola in česar latinske šole tudi niso popravile, a zamanj. Čudovito je, koliko se ravno malo dete nauči; pozneje davno ne napredujemo tako, kakor v detinski dóbi. Mislimo samo na jezik, ki se ga nauči v par letih. In kolikor besed, toliko predstav ali pojmov v duhu. Osem let smo se učili latinsko, pa koliko znamo? Kaj je pa tuji jezik proti materinemu? Začel sem laščine se učiti, pa jo pustil. Jako pa obžalujem, da se nisem materinega jezika mnogo več učil. Laščine se učiti mi je suhoparno („mehanično“) delo spomina. Materin (domači ali prvi) jezik se pa razvija iz znotraj, z umom vred in um z jezikom vred.

Če otroka pošljemo v šolo, nočemo, da se v šoli šele začne učiti. Ne, učili smo ga že doma, celo mnogo se je že učil. Zakaj bi se sicer izgo-

varjali: Še ne bo za šolo — je še preslaba pamet — še čisto preneumno dete — ga še nismo mogli ničesar naučiti! Ali mutce jemljejo v šolo? Torej: popolnoma neuk ne vstopi otrok v šolo. Jasno ko dan je, da otroka damo v šolo zato, da napreduje. Učitelji tudi tožijo, da otroku od doma „manjka“ (uka, izreje), zahtevajo torej, da že domača hiša pripravi otroka za šolo. Učitelji so namestniki starišev. Kar se hoče in more s šolo doseči, je omika. Ta pa ni slovenska, res da ne, pa tudi ne laška, ne francoska in tudi ne nemška. Znajo tudi mutce izomikati v posebnih šolah. Popolnejša je pa izomika s pomočjo jezika, pa lažji. Ali je nemški jezik pripravnejši za izomikanje ko drugi? Nič ne vem tega. O ja, pač, pripravnejši, t. j. v pripravnici se nemški učitelji pripravljajo, slovenskih pa ni pripravljenih. Zato . . .! — Omah-ljivec pride v petek v krčmo, hoče postnih jedij, toda ni pripravljenih, pečenka je pripravljena, je pa „lih tak doró“. Greš h krojaču „k meri“, hočeš pošteno blago, pa krojač ima judovsko blago že pripravljeno, je pa „lih tak doró“. Župnija prosi za župnika, škof ga nimajo, „bomo pa lutrovskega dobili“, je pa „lih tak doró“. Taka je modrost nekaterih nemodričev. — Za slovensko deco je tudi v šoli le slovenski poučni jezik pripraven, nobeni drugi, a nemški je „lih tak dober“.

Krassnigg (Košič) — pogorel!

(Izpred sodišča.)

Naše politične borbe najdejo dostikrat odmeva v sodnijski dvorani. Gotovo pa ne, vsaj navadno ne, v korist ali prilog Slovincem. Mož, ki nasproti Slovincem kaj rad išče zavetja in pomoči v sodni dvorani, je tudi našim bralcem že dosti znani „Košičev Pepi“, t. j. Jožef Krassnigg iz Svetnevasi. Dasi je sam slovenskega rodú, ta mož ne pozna nujnejšega posla, nego povsod in ob vsaki priliki nagajati slovenski stranki, delati zgago in spravljati v zadrego trdne slovenske moče, ki niso volje, se pokoriti njegovi nemčurski komandi.

To pot pa je Krassnigg slabo naletel. Ni bilo mu dosti, da je z nezaslišanim pritiskom, raznimi, ne ravno lepimi pripomočki in hvala malomarnosti nekaterih slovenskih kukavic s svojo stranko zmagal pri zadnjih občinskih volitvah v Svetnivasi meseca kimovca minulega leta. Hotel je nekaj posebnega tudi še po tej dobljeni „zmagi“, in tako je šel tožit našega odličnega narodnjaka, g. Martina Štiha-a v Št. Janžu, radi razžaljenja časti. Obdolževal je Štiha, da je le-ta nemčurske odbornike, in torej tudi Krassnigga, imenoval „Gesindel“. Storil je to, po ovadbi Krassniggovi, po volitvi v gostilni pri Užniku.

Krassnigg je torej tožil in bili sta pred sodnijo v Borovljah dve obravnavi, dné 26. oktobra 1901 in dné 25. februarja 1902. Pri prvi obravnavi je bila glavna priča Krassniggova posestnik Rupert Kropivnik v Št. Janžu, ki je trdil, da je g. Štih rekel: „Tako pravični so bili predlagani, tak »gesindel« pa je bil izvoljen“. Te besede pa je priča Kropivnik, kakor je rekel, slišal v svojo hišo, precej oddaljeno od imenovane gostilne! Druge priče, ki so bile v gostilni sami — in med temi so bili tudi pristaši Krassniggovi —

pa so izjavile pred sodiščem, da teh besed iz ust g. Štiha niso slišale. Krassnigg je imel potem časa do 25. februarja 1902 si iskati novih boljših prič. In kot taka je nastopila Marija Dovjak, ki živi z že imenovanim Kropivnikom v divjem zakonu, in ki je pod prejšnjim županom radi tega po okrajnem glavarstvu izgnana iz občine. To je povzročil ravno g. Štih, ki hoče vsekdar varovati čast svoje občine, in zato omenjena ženska sovraži Štiha od dna duše. Ta priča torej je pred sodnijo izjavila, da je, ko je šla iz polja proti svojemu domu, slišala Štiha v Užnikovi gostilni govoriti: „Volitev se mora ovreči, ker on (Štih) noče biti pri takem »gsindlu«“.

Zdaj pa, dragi bralec, primerjaj izpoved prve in druge priče! Ali se ti ne zdi, da se besede vjemajo ravno tako, kakor izpovedi prič, ki so pričale zoper našega Gospoda? Kakor omenjeno, druge priče, in med njimi tudi pristaši Krassniggovi, onih besed niso mogle potrditi in ne o njih pričati! Vkljubo temu pa je bil g. Štih pri obravnavi v Borovljah dné 25. februarja t. l. obsojen na 20 kron kazni in vse stroške. Krassnigga je tam zastopal celovški odvetnik dr. Abuja, ki je malone pri vsaki obravnavi, katera gre zoper kakega Slovence. Dr. Abuja je priglasil priziv zoper prenikzo kazen (!!). Priziv je vložil sevé tudi g. Štih, ki onih besed sevé ni govoril in je torej nedolžen. Priziv je izdelal ljubljanski odvetnik gosp. dr. Janko Breje, ki je g. Štiha zastopal tudi pri prizivni obravnavi v Celovcu pred deželnim sodiščem dné 9. maja t. l.

Med časom je bilo zaslišanih še več prič. Vse te so pričale, da Štih navedene besede ni spregovoril. Med temi pričami je bilo tudi več pristašev Krassniggovih. „Slišali“ sta ono besedo samo zgoraj označeni, gotovo ne zanesljivi priči. Pri prizivni obravnavi dné 9. maja pred deželnim sodiščem celovskim je dr. Abuja zajahal zopet priljubljenega svojega konjička o koroški politiki, govoril prav plitvo o političnem nasprotstvu itd. V izvrstnem govoru mu je odgovarjal g. dr. J. Breje, ki je dobro poudarjal, da tu ne gré za politična nasprotstva, marveč za dokaze, a teh nasprotna stranka nikakor ni mogla dognati.

Mnenju g. zagovornika dr. Brejea se je pridružilo tudi c. kr. deželno sodišče in je g. Martina Štiha-a popolnoma oprostilo! G. Krassnigg, p. d. Košičev Pepi pa bo zdaj plačal vse stroške!

Tak je bil izid pomenljive pravde. Krassnigg je hotel z dr. Abujevo pomočjo doseči, kar se mu je morda posrečilo drugokrat. Hotel je s pravdo ugonobiti vzornega slovenskega rodoljuba. A varal se je. Še se je našla pravica, resnica silila je na dan in tako je Krassnigg s svojim zastopnikom vred prav temeljito — pogorel!

Zemljiški davek.

Ako se meščanom naloži davek na biciklje, na pse, ali druge enake reči in stvari, potem je mnogo nezadovoljnežev zaradi novega davka. Pravzaprav pa taki davki niso prehudi, kajti vsakdo se jim lahko izogne s tem, da se znebi takih rečij in stvari.

Nepremakljiv davek, katerega mora kmet leto za letom plačevati, in z ozirom na katerega se mu

navadil, da je videl, če se je o gotovem času postavil v en kot, za dné majhen del jasnega neba in nekaj solnčne luči, a po noči nekoliko zvezd, ali polne lune. Prvo mu je itak bilo, da je tuhtal in premišljeval, kako da se iz tega kraja reši, kako da uteče, kako iznova zbere vojsko, pa zopet napade sovražnika. Ali kaka žalost ga je tu in tam prijela, to se ne more ni povedati, ni pojmiti. Kolikokrat je udaril ob kameniti zid in ga pregledaval, kakor tudi nizko posteljo in železne mreže v oknu! Da bi imel samo kakšno orodje, bodi dleto, bodi pilo! A ni imel ničesar. In tako je samo s svojimi rokami po dnevu in po noči udarjal ob močni zid, dokler ga ni naposled na enem mestu nekoliko zrahljal. Naposled je dočakal tudi ta trenotek, da je mogel iz zida iztrgati dva ali tri kamne, pa šest, pa deset, in glej — na prostem je!

Noč je. Ostap vidi okoli sebe same zidove in zeleno drevje; sliši kako nekje v bližini žubori neviden potoček. On se tiho krade izpod zidov, ne da bi vedel, kam stopa. Vse sami zidovi, samo temno drevje, povsod žubori samo voda. Vsak čas se ustavlja, da ogleduje in prisluškuje. Naenkrat mu je mesec obsijal žensko podobo, ki je hitela tje, odkoder je on prišel. Tudi ona ga je zagledala, in najprej, kot da bi se bila prestrašila, nato pa kot da bi ga spoznala, je hitro pristopila k njemu in snela pregrinjalo z lica. Ostap pa je zaslišal ljubeznive besede in spoznal kozaško devico z zlatimi lasi, turško sužnjo.

„Kam hočeš, dekle?“ vpraša jo Ostap. „Pobegni z menoj!“

„Prišla sem, da te rešim! Tukaj imaš nož, tu pilo, tu denar, tu ovratnik iz biserov; beži, beži,

beži hitro!“ In dala mu je vse, nož in pilo, denar in dragoceni ovratnik.

„Pobegniva skupaj!“ reče ji Ostap.

„Ne, ne,“ odgovori kozakinja, ne! Ženska bi ti samo zvezala roke in noge; beži sam, beži! A mene pridi rešit! Beži!“

„Povej mi vsaj, devojka, ali si že davno v robstvu?“ vpraša jo Ostap.

„O dà, davno, že davno! Še kot malo deklico so me vjeli, in od tedaj moram služiti nevernemu Turku.“

„Spominjam se te, devojka,“ reče Ostap. „Ti si nekđaj proti meni iztegnila roke in vpila: »Reši me!“ Ti si . . .“

„Tudi jaz te nisem pozabila, kozak,“ odgovori dekle, „in te ne bom pozabila, ampak te bom čakala . . . ti pa pridi, da me rešiš!“

„Pridem, devojka, pridem te rešit, srce moje!“ reče jej kozak.“

„Tja, tja je bolje!“ pouči ga dekle. „Jaz ti pokažem pot, pokažem ti ga, kozak!“ In hitro sta stopala čez temne vrtove, kjer so rožice dišale in kjer je voda žuborila, in skupaj sta izginila izpod turških hiš. Glej, že sta na potu in že so daleč zadej turške hoče in vrtovi.

„Tja hodi, kozak!“ pokaže devojka v daljino in vsa vstrepeče od žalosti.

„Pojdi, devojka!“ reče jej Ostap. „Na rokah te odnesem v Ukrajino!“

„Ne, ne!“ odgovori devojka. „Čakala te bom; pridi, da me rešiš! Čakala te bom, čakala!“ In naglo in brzo mu izgine izpred očíj.

Ostap pa beži, beži. Beži po široki cesti, in po stranskih potih, včasih leži in čuva za dné na

gori v kaki votlini, včasih zleze na drevo, pa pogleda na vse strani in išče najpripravnejšo stezico; ne jé, ne pije, ne spi. Vse je moral pretrpeti, predno ga ni Ukrajina, domača in ljubljena, sveža in zelena, sprejela v svoje krilo. V resnici se je tedaj lahko oddahnul, ko je stopil na svojo domačo zemljo. (Konec sledi.)

Smešničar.

* **Junak.** „Torej vi ste doživeli potres? Ali ste se kaj močno tresli vsled strahu.“ — „O, seveda, toda zemlja se je tresla še bolj.“

* **Neomajljiv.** Hči: „Jaz ne vem, kaj imaš zoper mojega ženina.“ — Oče: „Ta človek se mi zdi preneumen, sploh pa gleda samo na denar.“ — Hči: „Oh, saj me hoče vzeti celo brez dote.“ — Oče: „No, potem je pa še bolj neumen, kakor sem mislil.“

* **Pri veronauku.** Katehet: „Ali poznate — dragi otroci — hišo, ki je vedno in vsakemu odprta, revnemu in bogatemu, in v kateri dobi vsak tolažila in krepčila? Kdo mi zamore imenovati ime te hiše? No, Jožek!“ — Jožek: „Gostilna.“

* **Laskav izgovor.** Ona: „Niti voščil mi nisi za god!“ — Ah, kar tako pozabiš moj rojstni dan!“ — On: „Nikakor ga nisem pozabil, toda jaz nisem hotel pokazati s tem, da čutim, da si se zopet za eno leto postarala.“

* **Zvita buča.** Lajtnant: „Obkorej je bila moja nevesta tukaj?“ — Sluga: „Ravno takrat, ko je došel pismoša.“ — Lajtnant: „Strela! Ta, ki je prinesel kopo terjalnih opominov — ali se je kaj čudila tolikim pismom?“

priračunajo vsi drugi davki, je zemljiški davek. Računa se zemljiški davek po čistem dohodku, in sicer po čistem dohodku, kakor so si ga gospodje cenile nekdanj mislili, ne pa kakoršen je v resnici. K temu različnemu davku pridejo potem različne doklade za dežele, občine, šole, ubožce itd. Kmet, kateremu se računa 600 gld. dohodkov, mora na davkih z dokladami vred plačati 120 do 140 gld. Deželni in državni uradnik pa, ki ima 600 gld. plače, ne plača niti krajcarja. Tudi če kmetu zemljišče popolnoma nič ali manj kakor je cenjeno, nese, mora plačevati strogo določeni zemljiški davek. Le pri uimah se mu odpišejo kake drobtinice. Ti odpisi pa so mnogokrat tako majhni, da kmet ne ve, ali je le šala ali resnica.

V naši davčni politiki se bo morala uvesti enakopravnost. Če mora kmet od namišljenega (fiktivnega) čistega dohodka plačevati zemljiški davek, zraven pa še tudi pri gotovi visočini osebno dohodninski davek, naj se tudi uradnikom dovolijo iste „ugodnosti“. Ali pa, kar bi bilo najboljšo, zemljiški davek se naj odpravi, in naj se vpelja za vse stanove in ljudi veljavni stopnjevalni osebno-dohodninski davek. Povsod, tudi pri plačevanju davkov, je treba enakopravnosti. „Slov. Gosp.“

Dopisi.

Prevalje. (Zopet naša pošta.) Uradno je vendar dokazano, da je večina našega prebivalstva slovenska. Upati bi torej smeli, da se razni uradi in oblasti ravnajo tudi po tem. Kdor pa kaj takega upa, se jako goljufa. Evo nam našo pošto! Dvojezičnih tiskovin, nakaznic, poštних spremnic, dopisnic, blanketov za brzojave ne dobiš, dasi jih zahtevaš. Kar je Nemcem po drugih krajih prav, moralo bi tudi Slovencem pri nas biti pravično. A naša slavna c. kr. pošta gre še dalje. S 1. decembrom 1901 vpeljuje so se nove poštooddajne knjižice, češ, da se poštним uradom „prihrani delo“. Temu nasproti pa imajo stranke veliko več sitnosti! Naša slavna c. kr. pošta je dosedaj vedno potrjevala dotične pošiljatve, če tudi so bile zaznamovane samo slovensko in je bil poštni kraj imenovan jedino le v slovenskem ali hrvaškem jeziku! Sedaj, z majem, pa je nastopila nova doba! Zato naj je dovoljeno vprašanje: Poštno oddajno knjižico plačala je stranka sama; s kako pravico pride pa c. kr. poštarica — saj je ona podpisana — do tega, da od stranke izpolnjeni slovensko-hrvaški list iztrga in na svojo roko napiše novo, in adresne postaje v knjižice izkaže nemški!! Od kod ta pravica? Menda je pri nas tudi še v veljavi § 19. državnih postav! Že enkrat bilo je omenjeno, da so uradi za stranke, ne pa stranke za urade; to naj si zapomni tudi naša pošta! Pritožbe prihajajo od vseh strani. Ako to ne pomaga, bo pač moralo pomagati poštno ravnateljstvo v Gradcu.

Timenica. (Novi župan) je bralcem „Mira“ že dobro (?) znani poštar, krčmar in pek Anton Wieser. Niso baš zelo zadovoljni z njim kmetje, a strah imajo pred njim. Dobil je Wieser pet, nasprotnik njegov pa štiri glasove. Ta ni hotel sebi glasa dati, oni pa se ni sramoval sebe voliti. Ako bi eden ne bil baba, tako se govori, in drugi ne bi bil izostal, imeli bi župana v Timenici, ne pa na skrajni meji blizo občine Mostič, pa pravičnega krščanskega moža. Sedaj so le volili občinski odborniki, v poldrugem letu pa zopet povedo volilci, koga hočejo za župana.

Kazaze. (C. kr. poštna nabiralnica.) Ko smo prosili za pošto, so mnogi majali z glavami, češ, ne pojde, ne bodo uslišali. A šlo je. Za faro Kazaze in za Priblovas se je ustanovila v Kazazah c. kr. poštna nabiralnica, ki bo imela vsakdanjo zvezo s pošto v Sinčevsi. Za naše kraje je to pomenljiv dogodek, ako se pomisli, s kakšnimi težavami je bilo oskrbljenje pošte do sedaj zvezano. Saj je včasih prešlo 8 do 10 dnij, ko nismo imeli nobene pošte. Sedaj smo poljanci prišli bolj „med svet“ in menda se bodo še naši borovci čudili, če bodo videli poštnega sela vsaki dan z veliko torbo mahati proti Sinčevsi. Otvorila se bo pošta s 16. majem ali gotovo vsaj s 1. junijem, oskrboval jo pa bode kot c. kr. poštar naš župnik č. g. Jurij Trunk v Kazazah.

Metlova. (Nemška veselica?) Zadnjič smo imeli tudi mi izredno čast (?) videti v gostilni na naši postaji veselico nemškega „fajerbera“ iz Globasnice, kateremu so se pridružili še oni iz Dobrlevasi in Sinčevsi. Zdej smo vsaj tudi mi videli in slišali, kaj je „nemški“ duh. Ali odkritosrčno povemo, da smo majali z glavami, ko smo slišali imenitno „hajlanje“ od ljudij, ko še nemški ne znajo. Svet se še ne bo kmalu podrl. Dobro je, da je bila veselica tam v gozdu, ker drugače bi zajci in srne res ne vedeli, kam bi ušli pred tako bedakarjo. Pametni Nemci obračajo hrbet ljudem, ki so začeli s „hajlanjem“, a naši Slovenci ne sprevidijo, da se osmešijo s takim početjem. Kdaj se bodo vendar spametovali?!

Koprivna. (Razno.) Prvi dan majnika je bil za nas letos kaj vesel, ker smo dobili na veliko veselje in srečo faranov zopet svojega dušnega pastirja, č. g. Jožefa Kukačka. Bog ga živi in ohrani pri nas mnoga leta! — Letino pričakujemo letos zelo slabo; v začetku minulega meseca je bilo še lepo vreme, a od 26. aprila do 13. t. m. je bila zopet prava zima. Pričakovati je tedaj, kakor sedaj že več let, pozne žetve. — Neusmiljena sekira letos zopet poje po naših gozdih in bati se je, da bi se naši gozdovi ne izpremenili v pusti Kras. — Dne 12. t. m. je umrla Jera Golob p. d. Janžkinja. Bila je stara 102 leta. Na to bode naša župnija ponosna mnogo let, ker mislim, da tako starega človeka ni več v celem Korotanu. Bog daj, da bi jih še več čakalo jednako starost. N. p. v. m.!

Lipa nad Vrbo. (Procesija. — „Štajerc.“ — Volitve.) Na Kristusov vnebohod smo imeli v Lipi kakor vsako leto tudi letos procesijo. Če ravno je vreme slabo kazalo, se je vendar zbralo veliko vernega ljudstva od daleč in blizo. Pri procesiji, katero je vodil č. g. Jožef Fric, župnik na Dvoru in farni oskrbnik na Lipi, se je zbralo tudi precejšnje število devic iz lipške fare, katere so prinesle lep dar k cerkvi. Hvala jim! Pri procesiji kakor tudi pri sv. maši je pelo pod vodstvom gosp. organista Bernota pevsko društvo „Rožica“ prav izborno, in sicer pri procesiji latinske himne z mešanim zborom, pri sv. maši pa možki zbor latinsko „Missa angelika“ od skladatelja Avgusta Bregnerja. Bog jim povrni trud za lepo cerkveno petje. — Štajerska ptujška „giftna krota“ je prikobacala tudi v Lipo. Iz tega se vidi, da se ji na Štajerskem že luže sušijo, zato pa ptujška „giftna krota“ hodi iskat mlak na Koroško, da bi pustila svoj „gift“ tudi tú! Tudi pri nas torej se širi ta golazen. Čujemo pa tudi, da jo razširja naš učitelj! Ali spada to v njegov delokrog, ali je to naloga ljudskega učitelja? Pričakujemo pa, da bodo naši ljudje spoznali svojo dolžnost, in da bo vsak, ki bo dobil to nesnago v roke, jo zanesel v peč ali na drug primeren prostor. — Ob kratkem času bodo občinske volitve za občino Lipo, za katere g. nadučitelj Reš prav pridno agitira. Čudno, da na Koroškem učitelji nočejo vedeti, kaj jim postava prepoveduje in kaj zapoveduje.

Novičar.

Na Koroškem.

Nevarno zbolel je milostljivi gospod prošt Lovro Serajnik v Tinjah. Kakor smo zadnjič poročali, je mil. g. prošt začetkom tega meseca nenavadno čil in zdrav obhajal petindvajsetletnico proštovanja; tembolj nas torej pretrese nepričakovana novica o njegovi bolezni. Častitljivega starostu koroških Slovencev priporočamo rojakom v molitev!

Za „Učiteljski dom“ so darovali: Janez Brezimenca v Kapli na Dravi 20 kron. Anton Lednik, župnik pri sv. Duhu v Ločah na Štajerskem, 10 kron; dr. Alojzij Cigoj, profesor bogoslovja v Celovcu, 10 kron.

Nemški „schulverein“ in graška „Tagespost“ sta minuli teden združeno udarila po nas koroških Slovenceh. Objavila sta namreč skrajno nesramen in perfiden članek, v katerem sramotijo našo slovenščino, a to na podlagi čisto izmišljene, lažnjivega dopisa in z lažjo, da je to pismo, katero je v svoji zlobi in sovraštvu do Slovencev sestavil nek bivši učitelj, objavil „Mir“. Klevetniki koroških Slovencev si morajo torej pomagati z lažmi! Radi pomanjkanja prostora smo morali obširnejše poročilo odložiti za prihodnjic.

Naše pošte. Pri pošti na Bistrici ob Zili se pričeni od 1. junija raznašajo pisma vsak dan po vaseh Zahomec, Drevlje, Gorje in Draščice. — Z istim dnem se bodo dostavljala pisma tudi od pliberške pošte, in sicer trikrat na teden, po vaseh: Tunel, Zgornje in Spodnje Libuče, Ponikva, Blato, Replje, Vogrče, Dob, Vidrnja vas, Sveti Grob, Cirkovče in Nončjavas. — Poštno oddajnico so dobili v Malem Št. Vidu. Trikrat na teden ima zvezo s pošto v Zgornjih Trušnjah.

Kaj žganje stori se je pokazalo zopet na prav žalosten način minuli teden v Bitinjah. Dninar R. Winkler je pijan napadel svojo mater in jo je obdeloval z velikim kamenom tako grozovito, da je krvavela iz mnogih težkih ran in vsa krvava obležala na tleh. Nečloveškega zločinca so morali vkleiniti v verige in prepeljati v celovški zapor.

Drobiž. V Celovcu se je ustrelil vojak 17. polka Coljakra. Služil je pri nekem častniku. Uzrok samomoru je bila baje nesrečna ljubezen. — Pri občinskih volitvah v Beljaku so v tretjem razredu prodrli večinoma Vse-Nemci, ki so dobili 7 odbornikov. Drugi odborniki so pristaši nemške ljudske stranke. — Lov občine Radiše se dá dne 21. junija ob 10. uri pri celovškem okrajnem glavarstvu v najem. Izključna cena 152 kron. — Gdēna. Ela

Tavčar, učiteljica v Globasnici, je prestavljena v Št. Peter na Vašnjah.

Po slovenskih deželah.

„Slovenska šolska Matica“, pedagogično-književno društvo, je izdalo svoj prvi književni dar, ki bo gotovo dobro došel vsem slovenskim šolnikom. Izdala je sledeče knjige: 1. „Realna knjižnica.“ Zbirka učne snovi za pouk v realijah na ljudskih šolah. Pomožne knjige za ljudsko-šolske učitelje. I. del. „Zgodovinska učna snov“ za ljudske šole. Sestavil Josip Apih, c. kr. učiteljski profesor v Celovcu. Prvi snopič. — 2. „Pedagoški Letopis 1901. I. zvezek. Uredila H. Schreiner in V. Bežek. Z različnimi sestavki. — 4. „O pouku slovenskega jezika.“ Njega dosedanje smeri in bodoča naloga. Spisal dr. Fr. Ilešič, c. kr. profesor. — Letopisu povzamemo, da šteje „Šolska Matica“ 819 udov, med njimi 13 ustanovnih. Na Koroškem ima 6 udov, namreč gg.: J. Apih, Ant. Artel, Fr. Eller, Ant. Kovačič, dr. Jak. Sket, Jak. Wang. — „Šolski Matici“ želimo mnogo uspeha in zlasti — več udov na Koroškem!

Smrt dveh socijalnih demokratov. V nedeljo dne 11. t. m. opoludne je umrl v Trstu — pri kozarcu vina v krčmi — nagle smrti znani vodja tržaških socijalnih demokratov, Karol Učekar, v 47. letu svoje dobe. Bil je rodom Slovenec, a strasten lahon. Učekar je bil malo pred smrtjo pri odborovi seji tiskarjev. Ko se je po seji podal s tovariši vred iz sobe, je h kratu začutil, da ga je v srecu hudo zbódló. Ker je bolečina hitro prenehala, jej Učekar ni pripisoval važnosti, marveč je menil, da prihaja od tega, ker je lačen. Hotel je h kosilu domov, a tovariši so ga pregovorili, da je šel z njimi še za kratek hip v krčmo na kozarec vina. Komaj je namreč prijel za kozarec vina in ga dvignil k ustim, da bi pil, pade mu kozarec iz rok, glava se mu sklone na prsi in — bil je mrtev. Zadel ga je srčna kap. — Pogreb je bil brez križa in brez duhovnika. — Pred mrličem so nesli venec z rudečimi trakovi mesto križa. Namesto duhovnika je šel pred krsto socijalni demokrat z rdečim trakom na desni roki in za njim drugi sodrug z rdečo zastavo, ali bolje rečeno cunjó, na drogu obešeno. Ljudstva se je nabralo mnogo, da bi se te bedaste komedije nagledalo. Ko se je mrtvaški voz jel pomikati, poslal je Bog ploho dežja, ki je bil namesto blagoslovljene vode. Luči ni bilo nobene, ker se je pogreb vršil ob svitem dnevu. Namesto v cerkev, so ga peljali mimo cerkve sv. Jakoba in od tod k sv. Ani, kjer bo imel večne shode z govorom: „Memento mori!“ (Spominjaj se smrti!) — Drug slučaj se je dogodil v Gorici. Tam sta skočila v Sočo 32 letni Jos. Candutti, črkostavec in voditelj goriških italijanskih socijalnih demokratov, ter 19 letna Marija Grusovin, delavka v tiskarni v Gorici. Predno sta se vrgla v vodo, sta se zvezala. Jos. Candutti je zapustil ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Iz vode so ju izvlekli mrtva. Trupli so pripeljali na pokopališče. Vzrok samoru je bilo nenravno življenje. — Taki so voditelji soc. demokratov, ki po svojih shodih napadajo škofe in duhovščino! Delavci, odprite oči!

Križem sveta.

Grozna nesreča je zadel belgijski romarski vlak na francoski severni železnici, na božji poti v Lurd. Vlak, v katerem je bilo 350 romarjev, skočil je s tira. Iz razvalin vlaka potegnili so 9 mrtvih, 11 težko in 40 lahko ranjenih romarjev.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

40.000 ljudij mrtvih.

Mnogo poročajo časniki o raznih nesrečah, a že stoletja se ni moglo poročati o tako veliki nesreči, kakoršna se je zgodila v petek dne 8. maja na otoku Martinik. Ta otok je blizu srednje Amerike in pod francosko oblastjo. Tam je našlo blizu 40.000 ljudij zgodnji grob pod ognjeno tekočino (lavo). Že pred 8. majem so na otoku Martinik večkrat čutili potres, a se niso zmenili za te svarilne sunke. Na bluvanje ognjenika pa že celo nihče mislil ni, ker se je občno mislilo, da so ognjeniki ugasnili. Žrelo ognjenikovo je bilo že 50 let ugaslo ter je bilo v širini 150 metrov napolnjeno z vodo.

Zjutraj dne 8. maja se je začel naenkrat silno tresti ves otok. V tem se je odprlo žrelo ognjenika Mon Pelé, zavrela voda se je razlila po mestu S. Pierre in na to je bruhnilo iz ognjenika najprej ogromno zemlje. Nato je bruhnili iz ognjenika še velikanski ognjeni steber, na mesto je letela žareča lava, kamenje, pepel. Mesto je bilo v hipu zakrito z ognjem. To deževanje je trajalo blizu četrte ure, in v mestu ni bilo več živega človeka. Kar jih ni pobilo kamenje, zažgal je ogenj.

V četrti uri, torej v velikanski naglosti, se je zgodila nesreča. Mnogo mrličev, katerih truplo leži po ulicah in obrežjih, je le na pol oblečenih, kar dokazuje, da jih je nesreča dohitela še v postelji, predno so zjutraj vstali, ter da so potem na pol nagi zbežali proti morju, v katerem so utonili, druge je pa že na ulici umoril ognjeni dež. Mnogo prebivalcev je zgorelo v stanovanjih. Vse mesto je sedaj le žalostno pogorišče; mrtva trupla, ki leže po vsem mestu, pa so začeli zažigati, da se zrak ne okuži.

Mesto S. Pierre leži na zahodnem obrežju otoka Martinik ob morskem zalivu ter je bilo važno morsko pristanišče. Na dan nesreče je bilo 18 ladij v pristanišču, katere so vse bile uničene z ognjem in kamenjem ognjenikovim. Le oddaljene ladije so se rešile. Otoku se je bližala isti dan tudi ladija „Roddam“, ki pa je zapazila nesrečo ter zbežala. Vendar se je dvanajst mož te ladije ponesrečilo, dva mornarja sta od strahu zblaznela ter skočila v morje. Kapitan pripoveduje, da je postalo naenkrat popolnoma tema. Potem pa je začelo bobneti, svitati se, ogenj je švigal po zraku, strašno gromenje se je razlegalo, vse se je zibalo in treslo, bilo je, kakor da bi se odprl sam pekel. Angleški parobrod „Esk“ se je peljal pet milj daleč mimo otoka Martinik, ko ga je obsul pravi dež samega pepela. Kapitan je odposlal čoln proti otoku, a mornarji so videli same plamene in se niso upali do kopnega.

Nekateri parniki so se skušali po nesreči bližati otoku, toda videli so le goro pepela, kjer je prej stalo glavno mesto, in iz pepela vzdigal se je dim in plamen. Na obrežju so ležali križem mrtveci, ki so se menda hoteli rešiti na ladije. 18 ladij je popolnoma uničenih, 20 ladij se je rešilo, ker niso bile popolnoma v obližju mesta.

Tudi vsa okolica je uničena, za to pa je število ponesrečenih tako veliko, namreč 40.000 ljudi. Mesto S. Pierre samo šteje 25 do 30.000 prebivalcev. Ogenj, ki ga je metal ognjenik, segal je štiri angleške milje daleč naokoli ter vse požgal in umoril. Med ljudmi, ki so v okolici zbežali pred ognjem, vlada silna lakota. Osebe, ki so se rešile, so večinoma težko ranjene.

Rešenih je okoli 30 oseb. Gotovo so to osebe, ki so se rešile, iz okolice, ne pa iz mesta. V čakalnicah francoskega ministra za naselbine v Parizu se dogajajo srce pretresujoči prizori. Ljudje, ki so imeli svojce v S. Pierru, prihajajo popraševati za njih usodo. A nihče jim ne more odgovoriti na njih vprašanja Ampak verjetno je, da jih ni več med živimi... Raz vsa vladna poslopja v Parizu vejejo črne zastave z znak žalosti.

Francoska vlada skrbi, da dobijo prebivalci otoka vso potrebno podporo. Nek vladni uradnik se je odpeljal proti Martiniku s 500.000 franki, namenjenimi v pomoč. Pomoč prihaja od raznih strani. Papež je daroval za ponesrečence 20.000 lir.

Tudi na drugih bližnjih otokih so začeli bruhati ognjeniki ogenj. Na otoku Domingo delajo ognjeniki istotako strahovito. Na otoku St. Vincent je izbruhnil ognjenik Sufrier ter neprestano bljuje. Izbruh je spremljal grozen grom, strele so švigale, toča goreče lave je naredila neizmerno škodo. Mnogo oseb je tudi tukaj mrtvih. Na otoku Barbados so se čuli dne 10. maja popoludne ob 3. uri močni strelji od otoka St. Vincent. Prebivalcev ima otok 44.000, glavno mesto se imenuje Kingstown. Tudi na teh otokih je škoda ogromna.

Gospodarske stvari.

Grenko mleko. Jedna najpogostnejših mlečnih izprememb, ki nam niso ljube, je grenkost mleka. Ako hočemo priti na pravi sled tej mlečni napaki, moramo najprej določiti, je li imajo vse, ali samo posamezne molže to napako. Velikokrat zamoremo to že med molžo določiti, večinoma pa se grenkoba še le pozneje jasno pokaže, ko je mleko že nekaj časa stalo. Zato se priporoča, dvomljivo mleko v zaznamovanih steklenicah shraniti in ga čez 24, 36 ali 48 ur preskusiti na njegov okus. Ta napaka se pogosto nahaja pri staromolznih kravah, ki so že visoko na času, ker se tu mleko nič več pravilno ne tvori. Proti temu ni nobenega drugega sredstva, nego prizadeto mleko posebej porabiti, oziroma pokrmiti ali še bolje dotične krave postaviti, če mogoče na suho, kar ni samo za kravo, ampak tudi za mladiča velike vrednosti. Da mleko zagreni, more biti vzrok tudi vnetje vimena. Tudi tako mleko je posebej porabiti, kajti čisto malo takega mleka, pridejanega k dobremu, ga lahko popolnoma pokvari.

Ako je mleko vseh krav koj po molži grenko, tedaj mora biti vzrok pokvarjena krma. Tako zamore biti vzrok grenkobe, n. pr. pesa, posebno taka, ki je trpela vsled zmrzline, ravno tako krmila z grenčicami, stare pokvarjene ogrščine in oljnate pogae, plesnjeva in zaduhla mrvca, slama itd.

Ako hočemo zvedeti, ali tu tiči pravi vzrok bolezni, moramo krmljenje spremeniti. Slednjič za-

more tudi močno plesnjiva nastilja provzročiti grenkobo mleka.

Ako pa nastopi grenkost še-le čez nekaj ur, potem imamo pred seboj gnjiloben razkroj mleka, ki ga provzročajo majčkena bitja, bakterije ali glivice, ki so se naselile v hlevu na vimenu krav ali v mlekarni na mlečni posodi, in ki od tod prehajajo v mleko. Ako nekaj časa hladimo, oziroma hranimo mleko v kakem drugem, ne navadnem prostoru, bomo kmalu iztuhtali, če je prostor vir okuženja. Pri tem lahko omenimo, da se mleko v hlevu lahko okuži, ako še tako pazimo na čistoto. Zlo se odpravi še-le tedaj, ako se hlev temeljito osnaži in vsi leseni deli dobro namažejo s svežo žganim apnom, dalje, če se vime z mlačno vodo izpira, kateri smo prilili nekoliko karbolne kisline. Ako imamo pa vzrok misliti, da je mlekarski prostor vzrok bolezni, potem moramo ta prostor popolnoma ga izprazniti temeljito razkužiti. Orodje in stroje, kakor tudi prostor sam je treba z vročo vodo izkrtati. Dobro prezračeni prostor se potem izpostavi skozi 12 do 24 ur razkužujočim žveplenim parom: ko smo ga dobro prezračili, ga zopet lahko rabimo. Ako hočemo biti popolnoma gotovi, potem se svetuje, tudi stene na novo pobeliti. Slednjič še omenjamo, da se dá napaki grenkega mleka pogostoma izogniti tudi s tem, da se posoda temeljito očisti z vrelo vodo, ki smo ji primešali nekoliko natronovega luga, potem s svežo vodo poplakne in dobro posuši, dalje s tem, da se prvo mleko pri molži spusti na tla, da se pomolženo mleko takoj odstrani iz hleva, kar najprej posname in kolikor moč nizko ohladi. „Slov. Gosp.“

Tržne cene.

V Celoveu, dné 15. maja 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca	11	34	14	17	— bik
rž	9	36	11	70	— pitana vola
ječmen	—	—	—	—	18 vprežnih volov
oves	5	68	7	10	2 junca
turšica	7	83	9	79	63 krav
pšeno	14	—	17	50	2 telici
fižol rdeč	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir	2	20	3	58	— prasce
grah	—	—	—	—	
ajda	—	—	—	—	

Sladko seno je meterski cent po 6 K 20 v do 6 K 60 v, kislo seno po 4 K — v do 6 K — v, slama po 3 K 40 v do 4 K 30 v.
Promet je bil slab.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

Dobrlavas. Dne 21. maja, ob 9. uri, Šviljakova kmetija v Rikarjavasi vl. št. 52, d. ob. Rikarjavas. Cena 388 kron. Najnižja ponudba 259 kron.

— Dne 26. maja ob 9. uri Naradova kmetija v Obrijah, vl. št. 19, d. ob. Galicija. Cena 3940 kron, najnižja ponudba 2626 kron.

Velikovec. Dne 24. maja ob 9. uri p. d. Ocvirkova kmetija v Št. Lovrencu, vl. št. 59, d. ob. Št. Peter. Cena 8137 kron, najnižja ponudba 5425 kron.

Beljak. Dne 28. maja ob 9. uri, Katnikova kmetija v Pogorjah, vl. št. 50, d. ob. Blače. Cena 11.892 kron, najnižja ponudba 8049 kron.

Loterijske številke od 17. maja 1902.

Linc	36	65	67	81	84
Trst	2	82	3	24	48

NAZNANILA.

Služba cerkvenika in organista v Borovljah bode 1. junija izpraznjena. Prositelji za to službo naj se oglašijo pri cerkvenem predstojništvu v Borovljah.

➔ Za porabo sadja. Za pridelovanje vina. ➔

Stiskalnice za sadni mošt za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnimi tiskalom in uravnavo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmoglost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini. S roji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše samodejne patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najboljši sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.

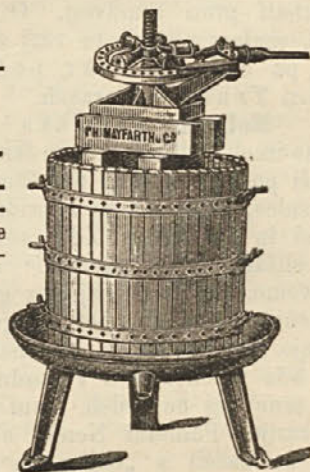
c. kr. izključlj. privilegirana

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II/1 Taborstrasse št. 71.

Obdarovani z nad 490 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celoveu je izšla v drugem popravljenem in pomnoženem natisu:

Cecilija.

Cerkvena pesmarica.

I. del.

Uredil Anton Foerster.

Velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin.; za neude in po kujigarnah broširan iztis 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin. Poštne je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev. Denar naj se blagovoljno pošlje po poštni nakaznici takoj z naročilom vred.

Zajamčeno pristno mašno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporoča je knezoškofjski ordinarijat ljubljanski v svojem listu leta 1898. za nakup zajamčeno pristnega mašnega vina vč. duhovščini zato, ker je omenjeno društvo gledé razpošiljanja mašnih vin pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej po 34 kron in više po stopinjah kvalitete za 100 litrov loco kolodvor Postojna. Rdeče namizno vino — kakor tudi večje množine — ceneje. — Na zahtevanje pošiljajo se vzorci. Posoda se zaračuni po dobavni ceni ali se ista vrne franko v šestih tednih.

Kmetijska zadruga v Vipavi (Kranjsko).

Služba organista

se takoj oddá pri podpisnem uradu. Prošnjiki, ki znajo rokodelstvo, imajo prednost. Pogoji ustmeno. Župnijski urad sv. Jurija nad Zilo, pošta Čajna (Nötsch) na Koroškem.

Trgovski pomočnik,

20 let star, izurjen v mešani trgovini, želi svoje mesto premeniti. Več pove upravnistvo tega lista.

Salame

ogerske 1 gld. 70 kr., domače iz šunke 1 gld. 20 kr., domače 1 gld., dunajske 80 kr., šunke brez kosti (Rollschinken) 90 kr. in 1 gld. 10 kr., suho meso 70 kr., suho slanino 70 kr., glavino brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju, in sicer le dobro blago.

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXII. c. kr. državna loterija

Za skupne vojaške dobrodelne namene.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 17.822 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.850 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki.

Žrebanje je nepreklicno dne 12. junija 1902. l.

➔ Ena srečka stane 4 krone. ➔

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsgasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se določijo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.